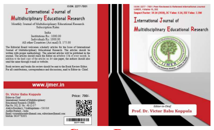

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:5(1), May 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

పల్నాటి సీమలో జానపద గేయాలు -- ఒక సాంస్కృతిక అధ్యయనం

Folk Songs of Palnadu Region: A Cultural Study

డా॥ బి. వేణు నాయక్,ఎం.ఏ., యం.ఇ.డి., పి.హెచ్.డి.,
తెలుగు అధ్యాపకులు

1. ఉపోద్ఘాతం -- పల్నాడు: వీరగాథల పుట్టినిల్లు

పల్నాడు అంటే కేవలం గుంటూరు జిల్లాలోని ఒక ప్రాంతం కాదు, అది తెలుగు జాతి శౌర్యానికి, త్యాగానికి, స్వాభిమానానికి ప్రతీక. కృష్ణా నది ఒడ్డున, నాగార్జునసాగర్ నీడన విస్తరించిన ఈ రాతినేల మీద 12వ శతాబ్దంలో జరిగిన 'పల్నాటి యుద్ధం' తెలుగువారి గుండెల్లో చెరగని ముద్ర వేసింది. ఆ యుద్ధ వీరుల కథలే కాదు, ఈ నేల మీద బతికిన రైతు, మాల-మాదిగ, కుమ్మరి, సాలె, గొల్ల కులాల జీవన సంగీతమే 'పల్నాటి జానపద గేయాలు'.

జానపద గేయం అంటే 'జనం పాడుకునే పాట'. ఇది ఎవరో ఒక కవి రాసింది కాదు. తరతరాలుగా తల్లి నుండి బిడ్డకు, నాగలి నుండి నేలకు, గుండె నుండి గొంతుకు ప్రవహించిన వాగ్ధార. పల్నాటి గేయాలకు ఉన్న ప్రత్యేకత -- ఇవి కేవలం వినోదం కోసం కాదు, చరిత్రను దాచుకున్న 'వాచిక ఆర్కైవ్'. బ్రహ్మనాయుడి సంస్కరణలు, నరసింగరాజు వీరత్వం, బాలచంద్రుడి బలిదానం -- అన్నీ ఈ పాటల్లోనే బతికున్నాయి.

2. పల్నాటి జానపద గేయాల వర్గీకరణ

పల్నాడు గేయాలను వస్తువు, సందర్భం ఆధారంగా 5 రకాలుగా విభజించవచ్చు.

2.1 వీరగాథా గేయాలు -- Burrakatha & Janapada Geya

పల్నాటి యుద్ధం నేపథ్యంలో పుట్టినవి. ఇవి 3 రోజుల 'పల్నాటి వీరచరిత్ర' బుర్రకథకు మూలం.

ఉదాహరణ:

"ఆలూరి బ్రహ్మనాయుడంటే ఓయమ్మో...
అందరి వాడు, అందరికీ వాడు...
కూటికి లేనోడికి కూడు పెట్టెను...
చాపకింద నీరులా కులం తీసేను..."

విశేషం: బ్రహ్మనాయుడి 'చాపకూడు' సంస్కరణ, సమానత్వం కోసం చేసిన పోరాటం ఈ పాటల్లో ప్రధానం. బాలచంద్రుడు అతి చిన్న వయసులో యుద్ధం చేసి వీరమరణం పొందడం -- తెలుగు జానపదంలో అతి విషాద గీతం. "బాలచంద్రుని లాలి పాట" ఇప్పటికీ పల్నాడు తల్లులు పాడతారు.

2.2 వ్యవసాయ గేయాలు -- నాగేటి సాహిత్యం

పల్నాడు కరువు సీమ. ఇక్కడి రైతు నాగలితో పాటు పాటను కూడా దున్నుతాడు.

రకాలు: నాట్లు వేసే పాటలు, కోతల పాటలు, బోరు బావి పాటలు, ఎద్దుల పాటలు.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:5(1), May 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

ఉదాహరణ:

"ఒరే రాముడా... నాగలి ఎట్టుకు రారా...

కమ్మని నల్లరేగడి చెలక రారా...

వానలేని పల్నాడు, వరమడిగే పల్నాడు..."

విశేషం: వాన కోసం 'గంగమ్మ జాతర' పాటలు, కరువు బాధను చెప్పే 'ఒడిసిపట్టు' పాటలు ఇక్కడ ప్రత్యేకం. "చెమట చుక్క నేల రాలితేనే చిగురు తొడిగే పల్నాడు" అనే తత్వం.

2.3 స్త్రీల పాటలు -- జీవిత గానం

పల్నాటి ఆడపడుచు పాటల్లో సంబరం తక్కువ, వేదన ఎక్కువ.

రకాలు: లాలి పాటలు, పెళ్లి పాటలు, సుక్కల పాటలు, వలపు పాటలు, దుఃఖ గీతాలు.

ఉదాహరణ -- బతుకమ్మ దుఃఖం:

"పుట్టింటోల్లు పిలుస్తరని... గుండె ఊసులాడింది...

అత్తింటోల్లు వద్దంటే... కన్నీళ్లు ఆగలేదమ్మో..."

విశేషం: పల్నాటి యుద్ధంలో భర్తలను కోల్పోయిన స్త్రీల 'వైధవ్య గీతాలు' తెలుగు జానపదంలో అత్యంత విషాద భరితం. "కొడుకును పొత్తిళ్లలో పెట్టి, యుద్ధానికి పంపిన తల్లి" కథలు పాటలై ఏడిపిస్తాయి.

2.4 కులవృత్తుల గేయాలు -- శ్రమ సంగీతం

ప్రతి కులవృత్తికి ఒక పాట ఉంది. ఇది శ్రమను హాయిగా మార్చే మంత్రం.

1. గొల్ల సుద్దులు: కృష్ణుడి కథలు, పశువుల పాటలు. "గొంగడి నేత" పాటలు.
2. కుమ్మరి పాట: "కుండ చేయరా కుమ్మరోడా... నీ చక్రం తిరిగినంత సేపు నా గుండె ఊపిరి".
3. మాదిగ డప్పు పాట: మరణం, వీరత్వం, తిరుగుబాటు. పల్నాటి డప్పు దరువు ప్రపంచ ప్రసిద్ధం.
4. ఎరుకల పాట: సోది చెప్పే పాటలు, అడవి జ్ఞానం.

2.5 భక్తి-సంస్కరణ గేయాలు

బ్రహ్మనాయుడు వీరశైవం, సమానత్వం ప్రచారం చేసిన పాటలు.

ఉదాహరణ:

"కులమే లేదు గుడిలో... శివుడి ముందు అందరూ ఒక్కటే...

చాపకూటికి పంక్తి లేదు... బ్రహ్మనాయుడి మాట..."

యాచమనాయుడు, కన్నమదాసు కీర్తనలు కూడా జానపద బాణీలో పల్నాడు పల్లెల్లో బతికున్నాయి.

3. పల్నాటి గేయాల ప్రత్యేక లక్షణాలు

అంశం వివరణ

భాష పల్నాడు యాస. 'ఉ', 'వచ్చిండు', 'పోయిండు' అనే ప్రయోగాలు. మొరటుగా ఉన్నా మట్టి వాసన. సంస్కృత పదాలు తక్కువ.

బాణీ ఏడుపు రాగం ఎక్కువ. కరువు, యుద్ధం, వైధవ్యం వల్ల 'విషాదం' స్థాయి సంగీతం. డప్పు, తాళం ప్రధాన వాద్యాలు.

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:5(1), May 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

వస్తువు శౌర్యం ० కరువు = పల్నాటి రెండు కళ్లు. ఒక పాటలో వీరత్వం ఉంటే, మరో పాటలో ఆకలి కేక ఉంటుంది.

ప్రదర్శన బుర్రకథ, ఒగ్గుకథ, జంగం కథ, డప్పు కథ రూపంలో రాత్రంతా ప్రదర్శన. గుడి మైదానం, బసివిరాగుల మఠం వేదికలు.

సామాజిక పాత్ర 1) చరిత్రను కాపాడటం 2) కులవ్యవస్థను ప్రశ్నించడం 3) శ్రమకు ఉపశమనం 4) విలువలను తర్వాత తరానికి ఇవ్వడం.

4. కాలగర్భంలో కలిసిపోతున్న పాట

21వ శతాబ్దంలో పల్నాటి పాటకు పెద్ద సవాళ్లు ఎదురవుతున్నాయి.

1. వలస: యువత బతుకుదెరువు కోసం హైదరాబాద్, గల్ఫ్ వలస వెళ్లారు. పాట నేర్చుకునే వారు లేరు, పాడే తాతలు రాలిపోతున్నారు.

2. టెక్నాలజీ: TV, సెల్‌ఫోన్, DJ పాటల ముందు జానపదం "పాతచింతకాయ పచ్చడి" అయ్యింది.

3. వ్యవసాయ సంక్షోభం: నాగలి స్థానంలో ట్రాక్టర్ వచ్చింది. ఎద్దుల పాటలు, నాగేటి సాహిత్యం పొలంతో పాటే అదృశ్యమవుతున్నాయి.

4. లిపి లేకపోవడం: 90% పాటలు ఇప్పటికీ తాళపత్రాల్లో లేవు, గొంతుల్లోనే ఉన్నాయి. ఆ గొంతు మూగబోతే చరిత్ర మొత్తం మూగబోతుంది.

5. పునరుజ్జీవన ప్రయత్నాలు & ప్రాముఖ్యత

1. డాక్యుమెంటేషన్: హైదరాబాద్ తెలుగు యూనివర్సిటీ, సిలికానాంధ్ర సంస్థలు పల్నాటి బుర్రకథలను రికార్డ్ చేస్తున్నాయి.

2. కళాకారులు: గద్దర్, విమలక్క, దరువు ఎల్లన్న లాంటి వారు పల్నాటి దరువును ప్రపంచానికి పరిచయం చేశారు. 'పల్నాటి బ్రహ్మనాయుడు' సినిమా, నాటకాలు కొత్త తరానికి చేర్చాయి.

3. ప్రభుత్వం: 2023లో 'పల్నాటి వీరచరిత్ర'ను UNESCO Intangible Cultural Heritage గా గుర్తింపు కోసం ప్రతిపాదన.

4. ఎందుకు కాపాడాలి?

- ఇది 'చరిత్ర పుస్తకం'. శాసనాలు చెప్పని బ్రహ్మనాయుడి సంస్కరణలను ఈ పాటలే చెబుతాయి.
- ఇది 'సమానత్వ పాఠం'. 800 ఏళ్ల క్రితమే కులం లేని చాపకూడు జరిగిందని సాక్ష్యం.
- ఇది 'తెలుగు DNA'. శౌర్యం, త్యాగం, కరుణ -- మన జాతి లక్షణాలు ఈ పాటల్లో ఉన్నాయి.

6. ముగింపు

పల్నాటి జానపద గేయం ఒక పాట కాదు, అది ఒక జాతి గుండె చప్పుడు. నాగార్జునసాగర్ నీళ్లలో మునిగిన గ్రామాల కథను, కరువుతో వలసపోయిన కుటుంబాల గోడును, యుద్ధంలో నెత్తురు చిందించిన వీరుల తెగువను మోసుకొచ్చిన 'నోటి చరిత్ర' ఇది.

కోడి కత్తి దెబ్బకు, ఫ్యాక్షన్ నెత్తుటికి మాత్రమే పల్నాడును పరిమితం చేస్తే అది చరిత్రకు చేసే ద్రోహం. అసలైన పల్నాడు -- బ్రహ్మనాయుడి చాపకూటిలో, బాలచంద్రుడి లాలి పాటలో, రైతు నాగేటి చాల్లో, మాదిగ డప్పు దరువులో ఉంది.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:5(1), May 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

ఈ పాటలను రికార్డ్ చేద్దాం, పాఠ్యపుస్తకాల్లో చేర్చదాం, పిల్లలకు నేర్పిద్దాం. లేకపోతే రేపటి తరానికి పల్నాడు అంటే కేవలం ఒక 'వార్త' అవుతుంది, 'వారసత్వం' కాదు.

"పల్నాటి పాట ఆగిపోతే... తెలుగు చరిత్రలో ఒక పేజీ చినిగిపోయినట్టే."

7. ఉపయుక్త గ్రంథసూచి

1. ఆరుద్ర. *సమగ్ర ఆంధ్ర సాహిత్యం -- సంపుటం* 2. 1965. -- పల్నాటి వీరచరిత్ర విశ్లేషణ.

2. తంగిరాల వెంకట సుబ్బారావు. *పల్నాటి వీరచరిత్ర.* విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్, 1980.

3. బిరుదురాజు రామరాజు. *తెలుగు జానపద గేయ సాహిత్యం.* తెలుగు అకాడమీ, 1995.

4. నేదునూరి గంగాధరం. *పల్నాటి సీమ జానపద కళలు.* తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, 2010.